

**Programa școlară
pentru disciplina opțională
Eu și scena**

Clasa a III-a / a IV-a

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina opțională *Eu și scena* reprezintă o ofertă de curriculum la decizia școlii pentru clasa a III-a / a IV-a din învățământul primar, având alocat un buget de timp de 1 oră/săptămână, pe durata unui an școlar.

În elaborarea prezentei oferte curriculare au fost valorificate recomandări din documente naționale și europene/internaționale:

- Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene, privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC)
- EACEA P9 Eurydice, *Educația artistică și culturală în școala europeană*, Bruxelles, 2009
- UNESCO, *The second World Conference on Art Education. Seoul Agenda: Goals for the development of Arts Education*, 2010
- WAAE, Frankfurt Declaration for Arts Education, 2019
- Legea Educației Naționale nr. 1/2011 din 5 ianuarie 2011.

Programa școlară contribuie la profilul de formare al elevului din învățământul primar, prin următoarele competențele cheie: sensibilizare și exprimare culturală, a învăța să înveți, comunicare în limba maternă, sociale și civice și spirit de inițiativă și antreprenoriat și vizează formarea copilului cu abilități sociale de bază și cu o cultură comunicatională, capabil să înțeleagă lumea, să se exprime și să interacționeze armonios cu semenii. Aceste obiective se ating prin familiarizarea școlărilor mici cu situații diverse de viață (care vizează comunicarea orală, scrisă, expresivitatea și adoptarea comportamentelor sociale dezirabile), ca și prin utilizarea limbajului teatral pentru a comunica.

Demersul de proiectare are în vedere nevoile elevilor de dezvoltare a creativității și extindere a capacității de relaționare cu cei din jur. Astfel, au ocazia să le dobândească și să le aplice în situații de învățare specifice artei scenice: dicția și coerență în discurs, coordonarea motrică, lucrul în echipă, gestionarea conflictelor, dezvoltarea memoriei, spontaneității, imaginației.

Disciplina ***Eu și scena*** are un rol important în:

- dobândirea de instrumente creative, ca urmare a utilizării limbajului teatral multidisciplinar (implicând corpul, mișcarea, sunetul, ritmul, gestul, cuvântul și imaginea);
- experimentarea unor noi posibilități de comunicare verbală și nonverbală și de interrelaționare umană;
- învățarea unor metode de autoconcentrare, relaxare și autoorganizare;
- canalizarea constructivă a conduitelor motorii inadecvate, agresive și/sau violente, ținând prevenția fenomenului violenței școlare, precum și dezvoltarea abilității de gestionare a conflictelor;
- promovarea bunăstării individuale și de grup, precum și a incluziunii sociale;
- dezvoltarea abilităților proprii de înțelegere și gestionare a emoțiilor;
- stimularea spontaneității și a curiozității, ținând prevenirea lipsei de interes și a atitudinilor de ostilitate față de cunoaștere.

Disciplina opțională ***Eu și scena*** respectă principiile didactice de bază și promovează un demers de învățare de tip experiențial, în contexte concrete („*learning by doing*”), explorând modalități de lucru specifice teatrului. Prin acest demers copiii își vor dezvolta capacitatea de lucru în grup, observarea, concentrarea atenției, imaginația, senzorialitatea conștientă, spontaneitatea, memoria, înțelegerea emoțiilor, libertatea de exprimare în public, intuiția, gestionarea conflictului.

Prezenta programă școlară este rezultatul unui proces de proiectare și derulare a unor activități educative și de formare profesională, precum: *Proiectul UNATC Junior*, la care au participat peste 500 de elevi cu vârste cuprinse între 3-19 ani, din 4 județe (2016, 2017, cu finanțare MEN, prin FDI și FSS, <https://www.facebook.com/UNATCJunior>, www.unatc.ro) *Caravana UNATC Junior*, derulat în cadrul Programului *Școala altfel*, cu participarea a peste

200 de elevi din 11 județe (2018-2020, cu finanțare MEC, prin FDI în anii 2018-2020, www.unatc.ro, curs acreditat de formare a profesorilor „Teatru aplicat pentru copii și adolescenți” (OMEN nr.3937/19.04.2019);

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice
- Bibliografie

Programa școlară este realizată din perspectiva modelului de proiectare curriculară, în vigoare, la nivelul învățământului primar:

- **Competențele** sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice ale unui domeniu sau rezolvarea unor probleme generale, în contexte particulare diverse.
- **Competențele generale** vizate la nivelul disciplinei opționale *Eu și scena* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului din învățământul primar.
- **Competențele specifice** sunt derivate din competențele generale. Ele reprezintă etape în dobândirea competențelor generale și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare**, care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.
- **Conținuturile** învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.
- **Sugestiile metodologice** includ clarificări conceptuale, recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Identificarea principalelor elemente ale acțiunii dramatice prin dezvoltarea spiritului de observație în spațiul scenic**
- 2. Crearea unui rol prin concentrarea atenției asupra comportamentului propriu**
- 3. Realizarea momentelor scenice individuale și de grup**

CLASA a III-a/a IV-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Identificarea principalelor elemente ale acțiunii dramatice prin dezvoltarea spiritului de observație în spațiul scenic

Clasa a III-a/a IV-a
<p>1.1. Utilizarea în spațiul scenic a elementelor observate în mediul înconjurător (în viața de zi cu zi, în mediul familiar, la școală), ținând cont de timp, spațiu și acțiune</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Descoperirea obiectelor din proximitate, a spațiului înconjurător mediu: spațiul personal, sala de clasă, camera de acasă, a obiectelor din mediul înconjurător depărtat: școala, strada, cartierul, comuna, orașul, pentru crearea spațiilor teatrale etc. (răspunzând la întrebările unde? și de unde?);</i>- <i>Plasarea în spațiul scenic a obiectelor, ființelor și fenomenelor în spațiul temporal (răspunzând la întrebările când? și de când?);</i>- <i>Utilizarea corectă a obiectelor în funcție de acțiunea scenică aleasă; folosirea gesturilor naturale (organice-spontane) în funcție de obiectele folosite în acțiunile scenice (răspunzând la întrebările ce? și de ce?).</i>
<p>1.2. Integrarea propriei persoane în diverse situații scenice</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Folosirea de jocuri teatrale pentru: (auto)cunoaștere; dezvoltarea capacității de a imita/crea/recrea obiecte/oameni/animale pe care elevul le-a observat cu atenție, pornind de la propria persoană (răspunzând la întrebarea cine?);</i>- <i>Crearea unor situații scenice în care elevii să-și exprime reacțiile naturale la acțiunile partenerilor;</i>- <i>Descoperirea libertății de alegere și acțiune în funcție de rolul ales în situația scenică.</i>

2. Crearea unui rol prin concentrarea atenției asupra comportamentului propriu

Clasa a III-a/a IV-a
<p>2.1. Folosirea reacțiilor naturale în vederea construirii unui rol credibil</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Formularea unor opinii despre ceea ce îi place și ceea ce nu îi place (în materie de gusturi, sunete, imagini, senzații tactile și orientarea în spațiu), în vederea dezvoltării unei palete cât mai largi de opțiuni scenice;</i>- <i>Formularea unor autocaracterizări plecând de la elementele fizice care îl definesc; dezvoltarea capacității de a corela reacțiile fizice cu paleta de senzații (de ex.: ce faci la gustul acru, dulce, amar, sărat? – reacțiile sunt specifice fiecăruia, variate de la copil la copil) pentru folosirea acestora în situațiile scenice alese;</i>- <i>Folosirea propriilor calități în procesul de integrare în grupul de lucru.</i>
<p>2.2. Utilizarea mijloacelor de expresie (verbo-vocale și fizice) artistice în crearea rolului</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Explorarea formelor de expresie nonverbală prin intermediul ritmurilor, mișcărilor și imaginilor;</i>- <i>Explorarea formelor de expresie verbală prin intermediul exercițiilor cu sunete, cuvinte, imagini, forme;</i>- <i>Exprimarea unor păreri despre teme propuse, în situații scenice diferite, prin îmbinarea comunicării verbale cu cea non-verbală.</i>

3. Realizarea momentelor scenice individuale și de grup

Clasa a III-a/a IV-a
<p>3.1. Identificarea coordonatelor teatrale ca punct de pornire în construcția scenică</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Descoperirea coordonatei teatrale Tema conținută în enunțul fiecărui exercițiu teatral;</i>- <i>Identificarea diferențelor dintre rolul scenic și opțiunile personale ale elevilor (de exemplu: asemănări și deosebiri între scopul din viața reală al elevului și scopul balaurului al cărui rol îl are de jucat); îmbinarea scopului individual cu cel al grupului pentru crearea unor situații scenice (de exemplu, un copil vrea să joace rolul unui matematician, iar un altul vrea să aibă rolul unui balaur, astfel se naște povestea matematicianului al cărui cel mai bun prieten era</i>

Clasa a III-a/a IV-a

balaurul din vis);

- *Rezolvarea conflictelor din situația scenică prin soluții creative.*

3.2. Participarea la dezvoltarea unor momente scenice (individuale sau de grup) în funcție de opțiunea fiecărui elev

- *Realizarea în grup a unui scurt text/scenariu original, prin jocuri teatrale de scriere creativă (repere importante: construcția dialogului și a relațiilor dintre personaje);*
- *Crearea unor scurte situații scenice credibile cu și pentru copii folosind mijloacele specifice altor arte (muzică, dans, pictură, creare de costum, decor, fotografie, mijloace multimedia);*
- *Descoperirea diferențelor dintre rolul în grupul de lucru (în funcție de disponibilitate și dorință, poate fi: actor, regizor, scenograf, muzician etc.) și rolul în situația scenică (fiecare copil are rolul de a crea un personaj: zână, Harap Alb, balaur etc.).*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Clasa a III-a/a IV-a
1. Copil creator	Despre observare (a obiectelor, fenomenelor și ființelor din mediul înconjurător apropiat, mediu și depărtat) Despre concentrarea atenției în scenă Lumea imaginară pornind de la lumea reală Parcursul stimul-simț-reacție în situația scenică Omul spontan = om creator Memoria în arta actorului Copilul actor și gestionarea emoțiilor Intuiția în spațiul scenic
2. Spațiu, timp și acțiune	Unde are loc acțiunea scenică? (parametrul teatral spațial) Când are loc acțiunea scenică? (parametrul teatral de timp) De ce are loc acțiunea scenică? (parametrul teatral de acțiune) De la mine la personaj
3. Concesie și cooperare în spațiul scenic	Conflictul, sursă de acțiune în arta teatrului Libertatea de exprimare în public Reguli și libertate în procesul de scriere creativă Spectacolul ca efort de creație colectivă

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul acestei discipline.

Elevul va învăța, prin metode adecvate vârstei, lucrurile necesare pentru dezvoltarea sa armonioasă în această etapă de viață și își va conștientiza rolul de școlar prin activitățile desfășurate la disciplina *Eu și scena*. Cadrul didactic va urmări sistematic realizarea de conexiuni între discipline, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare, în succesiunea următoare: *competențe generale, competențe specifice, activități de învățare, conținuturi*. Demersul permite să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- o În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- o Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- o Ce conținut voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- o Cu ce voi face? (analiza resurselor)
- o Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Metoda specifică utilizată în predarea conținuturilor științifice este jocul teatral, tehnică eficientă și atractivă, prin care elevii își dezvoltă competențe într-un mod relaxant. Disciplina *Eu și scena* contribuie la formarea profilului absolventului de clasa a IV-a și prevede finalitățile prin care elevul devine autonom și creativ în învățare, deschis spre învățarea permanentă, încrezător în forțele proprii, capabil să comunice și să coopereze cu alții.

Obiectivele cadru ale disciplinei *Eu și scena* din învățământul primar sunt:

1. Dezvoltarea creativității

Perioada învățământului primar corespunde stadiului psihologic al școlarului mic. Școlarul mic (7-11 ani) se află la vârsta intereselor tehnico-cognitive, socioconcrete și intelectual-concrete. Școala contribuie la dezvoltarea tuturor acestor interese.

În școală, dezvoltarea creativității trebuie să fie precoce și intensă. Conform anumitor studii, se arată că până la vârsta de 9 ani se înregistrează o creștere a creativității, între 9 și 12 ani există o stagnare, din nou între 12 și 17 ani există o creștere marcantă pentru ca, după această vârstă, curba să descrească. Introducerea disciplinei *Eu și scena* în învățământul primar contribuie la dezvoltarea creativității, precum și la stimularea de la vârste fragede a inițiativei, a independenței intelectuale și de acțiune a copilului. Totodată, școala trebuie să stimuleze comunicarea copilului, dorința acestuia de a pune întrebări, obiceiul lui de a citi. Copilului trebuie să-i fie încurajate, în egală măsură, capacitatea de a-și asuma riscuri și modalitățile de exprimare a propriei individualități. Cu ajutorul teatrului copilul poate atinge toate aceste deziderate într-un mod relaxant, învățând prin jocuri teatrale.

2. Formarea competențelor de comunicare

Principalele procese psihice cognitive ale școlarului mic evoluează corespunzător dezvoltării și specializării creierului său. Școala contribuie la acumularea a numeroase cunoștințe concrete cu privire la caracteristicile obiectelor și fenomenelor din mediu înconjurător cât și în ceea ce privește procesul de cunoaștere a ființei umane.

Imaginarea unor noi obiecte, simboluri și idei implică două procese fundamentale ale gândirii: analiza și sinteza. Prin analiză se realizează o descompunere a unor reprezentări, care, mai apoi, prin sinteză, sunt reorganizate în alte structuri, distincte de cele percepute sau gândite anterior. Sinteza se produce prin: aglutinare (părțile descompuse ale diverselor obiecte sunt recombinate între ele, dând naștere unor obiecte noi, insolite, eterogene), modificarea dimensiunilor obiectelor (așa au fost creați piticii sau monștrii din povești), multiplicarea obiectelor (de pildă balaurii cu șapte capete), analogie (structura atomului a fost asimilată celei a sistemului solar), accentuarea imaginii obiectelor (caricaturi, portrete etc.), supraaprecierea și subaprecierea obiectelor (sublinierea sau minimizarea unor părți ale acestora), tipizare și schematizare (crearea unor imagini noi pentru o clasă de obiecte).

Memoria școlarului mic parcurge, la rândul ei, o fază de dezvoltare accelerată. În această etapă este esențială trecerea de la memorarea mecanică la memorarea logică.

În această etapă este mai mult decât binevenită folosirea materialului didactic-intuitiv în cadrul procesului de predare (soft-uri educaționale, mulaje, filme de prezentare, hărți, atlase), care ajută la optimizarea percepției și a reprezentărilor copilului.

Introducerea disciplinei *Eu și scena* în învățământul primar contribuie la dezvoltarea gândirii copilului, la îmbogățirea limbajului, precum și la crearea abilităților de comunicare datorită tipurilor de exerciții teatrale specifice care au darul de a avea efecte foarte importante fără a fi impuse sau greu acceptate de copii. Jocul teatral, prin specificul său, descoperă și dezvoltă aptitudini specifice, atât de necesare copilului în viața sa viitoare.

3. Dobândirea competențelor socio-emoționale și a comportamentului prosocial

Școlarul mic este influențat de părerea celor din jur prin acțiunea binomului aprobare-dezaprobară care își pun amprenta asupra comportamentului său. De aceea, este important să oferim copiilor activități constructive și să limităm comparațiile între cei buni și cei mai puțin buni.

Profesorul trebuie să contribuie, de asemenea, la stimularea inteligenței emoționale a elevilor, foarte utilă în relațiile cu ceilalți. Astfel, acei copii care sunt tratați cu afecțiune și înțelegere de către părinți și profesori, devin la rândul lor mult mai afectuoși, își exprimă ușor sentimentele, sunt mult mai stăpâni pe emoțiile lor și sunt mai abili în relațiile sociale. Profesorul va organiza activități potrivite, care duc la conștientizarea emoțiilor de către elevi, deoarece aceștia trebuie să fie capabili să-și recunoască și să-și denumească stările și sentimentele și să poată identifica cauza lor. Controlul asupra emoțiilor presupune, mai departe, creșterea toleranței la frustrare, exprimarea furiei fără a recurge la agresiune externă sau la autoagresiune (de pildă abuzul de dulciuri) și sporirea încrederii în sine (motivarea personală). De asemenea, profesorul poate acționa în vederea dezvoltării capacităților empatică ale elevilor.

Empatia se realizează prin ascultarea atentă a celor din jurul nostru, prin creșterea sensibilității la sentimentele, trăirile lor și prin transmiterea acestui sentiment celor vizați. Dezvoltarea empatiei încă de la cele mai fragede vârste optimizează capacitatea de interacțiune socială, cu toate componentele ei: o bună abilitate de comunicare, de negociere a conflictelor și de soluționare a problemelor; deschidere spre înțelegerea relațiilor interumane; cooperare și generozitate.

Obiectivele specifice urmărite în cadrul disciplinei *Eu și scena* pentru clasa a III-a/a IV-a:

1. Dezvoltarea capacității de a funcționa armonios, eficient, creativ în cadrul grupului (copii de vârstă apropiată și cu interese/preocupări comune), experimentând jocul/lucrul în echipă;
2. Formarea și dezvoltarea de personalități creatoare, de individualități în devenire, capabile să relaționeze lejer, corect, conștient într-un grup social (altul decât familia), respectând regulile dialogului;
3. Familiarizarea și punerea în practică a regulilor dialogului/comunicării, prin improvizația actoricească;
4. Descoperirea și dezvoltarea de competențe personale, prin exersarea și crearea unor jocuri specifice (actoricești), în concordanță cu vârstă și interesele fiecărui copil/grup de copii;
5. Formarea și dezvoltarea atenției, a spiritului de observație, a imaginației active, a gândirii creatoare, a spiritului de echipă;
6. Dezvoltarea capacității de a comunica/dialoga pe teme date;
7. Formarea întru respectarea propriei munci și a muncii celorlalți, prin crearea, dezvoltarea și exersarea de jocuri actoricești proprii;
8. Exersarea și dezvoltarea aparatului fizic și verbo-vocal, prin exerciții actoricești, de dicție și respirație și prin jocuri teatrale (specifice).
9. Formarea unei atitudini pozitive față de propria persoană și față de semenii.
10. Dezvoltarea și exploatarea potențialului artistic prin performarea în spectacole/evenimente cu public, ca finalitate a cursurilor/atelierelor propuse pentru clasa a III-a/a IV-a.

Strategiile didactice

Teatrul este, fără îndoială, unul dintre mijloacele cele mai plăcute de a te dezvolta ca ființă socială deoarece se bazează pe joc. Cu toții știm că cele mai mari progrese le înregistrează copiii care acționează cu plăcere în orice tip de activitate întreprinsă. Comunicarea liberă și stabilirea de raporturi corecte și armonioase între semeni sunt esențiale. Educația prin teatru vizează toate aceste aspecte. Într-o lume în continuă schimbare – tehnologică, economică – dinamica socială este foarte importantă. Alegerea relațiilor și a grupurilor sociale potrivite pentru copiii noștri, viitorii adulți, se poate îndruma și educa încă din copilărie. Descoperirea a „ceea ce vreau să fac/fiu când voi fi mare” va fi mai ușor de realizat dacă copilul va avea posibilitatea să se cunoască, să se exprime, să experimenteze situații sau profesii, așa cum se întâmplă prin jocul complex al teatrului.

Disciplina *Eu și scena* are ca finalitate educarea și dezvoltarea atenției, a spiritului de observație, a lucrului în echipă, a gândirii creatoare, a imaginației active, a limbii și vocabularului, a fizicalizării, precum și formarea și educarea ritmului, a vocii (pentru cântat și vorbit), a vorbirii (comunicării) în public, pe nivele de vârstă și interese/competențe.

Orele de teatru propuse în această programă îmbină armonios mai multe arte și competențe, astfel: mișcare (sport și dans), vorbire (dicție, limbă și literatură), cântat (impostafie și muzică), imagine (desen, pictură, manufactură). Prin intermediul jocurilor și al exercițiilor propuse în cadrul disciplinei *Eu și scena*, urmărim să insuflăm copiilor respect și plăcere pentru (propria) muncă: jocuri create împreună, decoruri și măști construite, spectacole realizate împreună, cântece și dansuri repetate și create împreună. Lucrul în grup, formarea și dezvoltarea personalității fiecărui membru al echipei în cadrul acestor activități sunt esențiale pentru programul și propunerea noastră educațională.

Educația prin teatru este o activitate 100% practică. Disciplina are un accentuat caracter practic-aplicativ, explorator care presupune implicarea directă a elevilor. Ei își descoperă aptitudini specifice și își formează competențe socio-emoționale, atât de necesare în viața de adult viitoare.

Opționalul *Eu și scena* se poate desfășura în diferite medii de învățare: sala de clasă, sala de sport, curtea școlii, parcul, etc. cu o singură condiție: ca întreg colectivul să își asume „transformarea” spațiului respectiv în orice alt spațiu/timp cunoscut sau imaginat; iar aceasta aderare la un țel comun îi va face pe elevi să se simtă bine, să-și manifeste starea de bucurie, să devină motivați în realizarea unor scopuri artistice comune grupului din care fac parte. Conform principiului de bază: *arta teatrului e artă de grup și nu arta individuală*, în atelier se va pune accentul pe lucrul în perechi și în grup, favorizând integrarea, ajutorarea și stimularea reciprocă, dezvoltarea comunicării, a toleranței, a rezolvării unor situații nou apărute, a experimentării, conform principiului *concesie și cooperare*.

Acolo unde este nevoie se va asigura utilizarea unor materiale didactice (mingi, cercuri, eșarfe, culori etc), deși, un principiu de bază în arta teatrului - *actorul face să existe lucruri care nu există* - ne motivează să lucrăm cu succes, exerciții cu obiecte cărora, cu imaginație și convingere, copiii le pot schimba identitatea (de ex. un banal pahar de plastic poate deveni pocalul de aur din care bea un prinț o băutură miraculoasă, ori un simplu pantof de sport, poate deveni condurul de cleștar al Cenușăresei).

În derularea demersului didactic se vor lua în considerație următoarele aspecte:

- cuprinderea tuturor elevilor în activitățile de teatru, adaptând exercițiile la particularitățile fizice și motrice ale vârstei elevilor; nu se vor utiliza jocuri care presupun eliminarea elevilor; prin rotație, rolurile de conducere/constituire echipe se vor acorda tuturor elevilor;

- principiul la *Teatru nimeni nu pierde niciodată*, deci nu există grupe de învingători și învinși, ci colegi care au reușit o performanță într-un anumit moment. Oricum, cu implicare și concentrarea atenției, oricine poate câștiga;

- un joc nou predat se va relua doar pentru amuzamentul elevilor și se va căuta schimbarea unor teme, scopuri, regului, toate la sugestia elevilor. Exercițiile nu se fac niciodată identic, pentru că aceasta duce la mortificarea creației; teatrul cu și pentru copii se construiește numai pe tărâmul *Improvizației*;

- jocurile de mișcare se pot lucra de la o clasă la alta, în contexte noi, respectându-se particularitățile elevilor;

- se recomandă ca la fiecare oră să se alterneze tipurile de exerciții pentru a nu plictisi elevii;
- fiecare oră de *Eu și scena* va începe, obligatoriu, cu pregătirea organismului pentru efort (încălzirea);
- după fiecare joc care solicită efort, se va lucra un exercițiu static;
- reușita unei clase de *Eu și scena* ține foarte mult de harul cu care profesorul (profesionalizat) coordonează activitatea de învățare (experimentarea) și de armonia care se creează între elevi.

Toate activitățile de predare vor respecta principiile didactice de bază, după cum urmează: principiul intuiției sau unității dintre senzorial și rațional; principiul legării teoriei de practică; principiul însușirii conștiente și active a cunoștințelor; principiul sistematizării și continuității cunoștințelor; principiul accesibilității cunoștințelor sau respectării particularităților de vârstă; principiul individualizării și diferențierii învățării; principiul însușirii temeinice a cunoștințelor.

Pentru proiectarea activităților de învățare puteți folosi bibliografia propusă la sfârșitul acestui document, unde veți regăsi resurse teoretice și numeroase exemple practice. Pentru a evalua procesul de evoluție al fiecărui elev, cadrul didactic va folosi următoarele tipuri de evaluare.

Evaluarea continuă, formativă este eminentă practică în cadrul orei de teatru, focalizată pe competențele elevilor, introducând imediat rezultatele ei în fluxul educativ. Evaluarea formativă este internă și este axată pe proces, se face pe tot parcursul învățării, conform unui principiu de bază (exprimat de profesoara americană Viola Spolin): *pe scenă, important este procesul, nu succesul.*

Evaluarea formativă urmărește două dimensiuni:

- *Evaluarea cu rol de a fixa învățarea, de a o sprijini și întări, urmărind și progresul elevilor (assessment for learning) – permite reflecția asupra modului de învățare al elevilor și oferă direcții de optimizare. Pentru aceasta se recomandă metode colective, interactive, cu rol atât de evaluare (achiziții și progres), cât și de fixare și consolidare a rezultatelor învățării, având o importantă funcție de sprijin a grupului de elevi în învățare. Metodele vor fi cu precădere din sfera celor alternative și complementare, inclusiv sub formă de exerciții și jocuri cu scop evaluativ;*
- *Evaluarea cu rol de apreciere și evaluare a achizițiilor în termeni de rezultate ale învățării – cunoștințe, abilități, atitudini, comportamente (assessment of learning). În acest scop, se utilizează autoevaluarea și interevaluarea (evaluarea colegială). Pentru evaluarea fiecărui elev, se recomandă metode de evaluare precum: activități practice, proiecte individuale și de grup, postere/desene/colaje, portofolii. Este important ca profesorul să acorde feedback permanent pentru a evidenția progresul fiecărui elev, să încurajeze exprimarea ideilor, a argumentelor personale, expunerea și valorizarea produselor învățării.*

Evaluarea finală, sumativă valorifică ambele dimensiuni și poate avea forma elaborării unui proiect, realizării unor activități în cadrul comunității sau în clasa de elevi. Vor fi evaluate rezultatele obținute prin proiect, respectiv impactul acestuia în relație cu nivelul de atingere a obiectivelor, dar și modul de lucru și implicarea membrilor echipei, valorificând o dimensiune importantă a acestei discipline opționale – viața în grup, dinamica grupului și procesele de grup. Așadar, evaluarea nu se va realiza prin calificative.

Evaluarea inițială nu se aplică la orele de *Eu și scena*, conform ideii că arta teatrului este o carte deschisă oricui, un loc de joc și experimentare, de dezvoltare și cunoaștere. Nu se recomandă să se facă diferențe între copiii care au făcut teatru și cei care nu au făcut niciodată.

În programa disciplinei opționale *Eu și scena* pentru clasa a III-a/a IV-a, se folosesc următorii termeni specifici:

1. **coordonate scenice** – pe baza acestora se dezvoltă procesul de creație în arta actorului. Acestea sunt: *teme, probleme, situații, sarcini, scopuri*. Parcursul este: un actor primește o **temă**; în acest moment se ridică o **problemă** (sau mai multe) ce trebuie rezolvată (rezolvate); acestea se pot subsuma mai multor **situații** care, implicit, dau actorului mai multe

sarcini ce vor trebui organizate, după un traseu ce implică urmărirea unor **scopuri** clare, derivate din chiar tema primită. Nu există o soluție impusă de cineva. Niciun profesor sau regizor nu trebuie să stabilească, fixeze și să impună felul în care elevul va rezolva tema primită;

2. situația scenică se orientează după un număr de **parametri teatrali** (**Parametrii teatrali** sunt: *unde, de unde* (se referă la determinanta spațială), *când, de când* (se referă la determinanta temporală), *ce, de ce* (se referă la determinanta acțională), *cine* (întotdeauna *EU* în situația dată). În procesul de creație al actorului se păstrează *regula celor trei unități*; în spațiul scenic trebuie să se răspundă acestor trei coordonate de bază: spațiu, timp și acțiune scenică;

3. **reacție organică/organicitate** în teatru se referă la întruchiparea veridică a situațiilor de viață cât mai diverse, specifice fiecărui rol în parte;

4. **fizicalizare** în teatru se poate dobândi doar cu ajutorul mijloacelor de expresie artistică și a acțiunilor fizice determinate de relațiile și descoperirile scenice.

5. **improvizație** presupune că soluțiile trebuie găsite în acel moment, în acel timp și spațiu, într-o condiționare psihologică ce ține de fiecare om-actor în parte. Temele nu trebuie niciodată rezolvate „la rece” de dinainte, adică „preparate”. Un plan bine încheiat de dinainte, un fel de mică regie prin care se rezolvă mental traseele scenice va duce întotdeauna la un rezultat formal, fără viață. În teatru, nu are valoare viața „gândită”, „organizată” de dinainte, ci viața trăită în acel moment ca-n realitate;

6. **soluții/rezolvări scenice** -trebuie să apară spontan, în urma unui proces psihologic organic, întreaga ființă a omului-actor trebuind să participe real și concret în momentul soluționării temelor din parcursul scenic;

7. **magicul dacă** este principiul teatral de bază prin care un om își poate asuma gândirea unei alte persoane, prin apel la imaginație, constituind primul pas către empatie. Cuvântul „dacă” este un impuls, un stimul al activității noastre creatoare interioare. Cu alte cuvinte, *ce aș face, în cel fel aș proceda într-o situație de viață a altui om?*;

8. **principiul acțiunii fizice** este principiul de bază în arta actorului conform căruia acțiunea pe scenă este născută natural/organic/spontan, în urma unui gând. Doar în acest fel, acțiunea devine credibilă pentru spectator;

9. **conflictul scenic** reprezintă principalul nucleu care generează acțiunea scenică (conflict în sensul de păreri pro/contra în cadrul relațiilor interumane ce se stabilesc în procesul artistic). Acesta este cel ce are puterea de a determina stabilirea de **teme** de studiu, **probleme** de rezolvat în funcție de tematica aleasă, **situații** ce trebuie înțelese și **sarcini** concrete ce deriva de aici, în atingerea **scopului** conținut în chiar tema ridicată de conflictul inițial;

10. **concesie și cooperare** este un principiu esențial în arta teatrului, care stă la baza activității eficiente și echilibrate de grup, prin faptul că fiecare participant își dezvoltă capacitatea de a interveni atunci când este nevoie de el, la fel cum va ști să aprecieze când este momentul să facă un pas înapoi și să permită altora să intervină;

11. **cercurile de atenție** constituie un instrument de lucru - determinante spațiale, după cum urmează: cercul mic (spațiul care se descrie în jurul copilului-actor, altfel cunoscut drept spațiu intim); cercul mediu (se referă la încăperea/clasa/scena în care acționează copilul-actor și tot ceea ce acest spațiu conține) și cercul mare (descrie spațiul ce poate fi acoperit cu privirea până la linia orizontului – stradă, cartier, sat, oraș);

12. **punctul de concentrare** ajută la izolarea pe segmente a tehnicilor teatrale, care fiind complexe și suprapuse, pot fi astfel explorate detaliat; asigură controlul în Improvizație, unde, altfel, spiritul creator nedirecționat ar putea deveni o forță mai curând distructivă, decât stabilizatoare; asigură concentrarea copilului-actor asupra unui punct mobil și schimbător; concentrarea asupra unui punct îl eliberează în vederea acțiunii spontane și îl pregătește pentru o experiență mai mult organică decât cerebrală;

13. **spațiul scenic** reprezintă spațiul de lucru în care se desfășoară atelierul/cursul de teatru, care este clar delimitat și poate fi transformat conform temelor abordate (în funcție de situațiile scenice pe care grupul dorește să le creeze).

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI PRACTICE (JOCURI)

Ce urmărim? Competențe specifice	Cum procedăm? Exemple de jocuri
<p>1.1. Utilizarea în spațiul scenic a elementelor observate din mediul înconjurător ținând cont de timp, spațiu și acțiune</p>	<p><i>Locul meu frumos (pentru parametrul teatral spațial)</i> Se pornește de la crearea aceluia spațiu (poate fi de dimensiunea unei cărți, mese sau clase) în care fiecare copil aduce ceva din ceea ce îi place (poate aduce jucăria preferată, schițe de desene sau picturi proprii, cărți sau albume preferate, colaje importante pentru el, poezii sau scrieri proprii) sau pe care copilul îl folosește cum dorește pentru a se exprima în fața celorlalți (poate cânta din voce sau la un instrument, poate dansa, poate construi un puzzle sau poate pregăti o salată etc). În faza avansată, exercițiul dezvoltă un moment spectacular, în care copilul creează propriul său spectacol (acolo el este actor, regizor, scenograf, coregraf, luminist) și urmărește să exprime cine este el și ce îi place sau ce își dorește să exprime prin mijloacele spectaculare pe care acesta le are la îndemână.</p> <p><i>Exercițiu pentru studiul individual al capacității de observare</i> Cel mai eficient exercițiu de dezvoltare a capacității de a observa este acela de a privi întâmplări din natură/societate sau de a-i urmări pe ceilalți la lucru. Înveți foarte multe atunci când aplici tu, dar înveți foarte multe dacă îmbini practica cu observarea. Calitatea de observator este la îndemâna oricui. Tot ceea ce trebuie să faci este să îți propui asta. În perioada antepreșcolară și preșcolară, copiii privesc lumea și oamenii și, prin imitație, memorează o sumă de informații, transformându-le, mai apoi, în deprinderi și capacități. Teme de observație pentru elev: <i>Cum îmi petrec dimineața?</i>, <i>Cum arată strada pe care merg la școală?</i>, <i>Cum arată natura în anotimpul pe care îl traversez acum?</i>, <i>Cum gătește mama?</i>, <i>Cum se joacă pisica?</i> Studiul individual al observației se împlinește prin formularea orală a cercetării întreprinse de școlar. Tema observată poate fi povestită (storytelling), desenată sau pictată (o activitate complementară care îl îmbogățește pe copil), dansată sau exprimată în mișcare. Profesorul trebuie să exploateze toate aceste posibilități de finalizare a observației conștiente ca temă de studiu.</p>
<p>1.2. Integrarea propriei persoane în diverse situații scenice</p>	<p><i>Prezentare verbală</i> Este foarte important pentru copil să se poată exprima atunci când este în public, în situații diverse. Atunci când intră într-un grup nou, copilul se va acomoda și va încerca să se armonizeze cu grupul. Apoi, când este parte a unui grup, copilul își va dezvolta capacitățile de socializare și exprimare în cadrul grupului. Exercițiul <i>Prezentare verbală</i> îl pune în situația de a exercita exprimarea și ființarea în cadrul grupului. Așadar, copiii se dispun într-un cerc și, pe rând, se prezintă (nume și prenume), își spun vârsta și formulează/transmit celorlalți într-o propoziție sau frază informații despre: 1. activitatea preferată; 2. jucăria preferată; 3. mâncarea preferată; 4. personajul de desene animate cel mai iubit etc. Odată cu înaintarea în vârstă, prezentarea liberă pe un subiect</p>

	<p>se va înlocui cu discursul oral pe un subiect dat, cu limită de timp. Discursul oral va fi formulat și în scris. Copiii vor învăța, în timp, care este structura unui discurs (Dana Rotaru, pp. 87-88) public și își vor exercisa capacitatea de a vorbi în public pe un topic dat/ales.</p> <p>Următoarea etapă e exercițiului <i>Prezentare verbală</i> este reformularea lui <i>Cine sunt eu și ce îmi place</i>, dar se modifică dispoziția grupului în spațiu: auditoriul poate fi dispersat, în coloane sau pe diagonală, în semicerc etc. Reglarea vocală și fizică a vorbitorului (copilul) la diverse așezări în spațiu ale grupului (ceilalți copii) exersează capacitatea copilului de a se adapta mulțimii/grupului și de a se face auzit, cunoscut acesteia/acestui.</p> <p>Prezentare fizică</p> <p>Copiii sunt invitați să exprime fizic o mișcare, o poziție, o atitudine care îi caracterizează, care le place, care li se potrivește sau pe care ar vrea să o experimenteze în fața celorlalți, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - în primă fază exercițiul se lucrează din poziția stând pe cerc. Pe rând, fiecare copil propune: 1. o poziție corporală; 2. o mișcare; 3. o serie de mișcări care dezvoltă o poveste. - în faza superioară a exercițiului, se experimentează/probează fizic sarcinile exercițiului, de data aceasta pe muzică. - o altă fază e exercițiului este aceea de a lucra la sarcinile cerute, pe muzică, dispuși pe perechi, iar pozițiile corporale să se schimbe în funcție de partener și de schimbarea temei muzicale. <p>Ce-ar fi dacă?</p> <p><i>Magicul dacă</i> propus de Stanislavski este motorul în dezvoltarea imaginației creatoare. Stanislavski îl numește <i>magic</i> deoarece, odată activat de un actor, acest <i>dacă</i> generează o serie de posibilități care pot deveni realitate scenică, produsul unic și autentic al celui care răspunde cu toată ființa lui la <i>ce-ar fi dacă?</i> Se pornește de la exercițiile simple: „Ce-ar fi dacă ai fi o plantă, o culoare, un fel de mâncare, un instrument muzical, o formă de relief, un animal” etc. Pe principiul lui <i>Ce-ar fi dacă?</i> se lucrează o serie întreagă de exerciții de improvizație (vezi exercițiile Violei Spolin din <i>Improvizație pentru teatru</i> sau cele ale lui Michael Cehov din <i>Către actori</i>) și se aplică și în scenele scrise (dramaturgie).</p>
<p>2.1. Folosirea reacțiilor naturale (organice) în vederea construcției unui rol credibil</p>	<p>Ascultă tot!</p> <p>Cu ochii închiși sau legat la ochi cu o bucată de material, fiecare membru al echipei ascultă toate sunetele care îl înconjoară, preț de câteva minute (2, 3 minute). Apoi descrie toate sunetele pe care le-a ascultat. Se observă că atunci când anulezi temporar simțul văzului, acuitatea auditivă crește.</p> <p>Același exercițiu are un rezultat extraordinar dacă le propui membrilor echipei să asculte câteva minute dintr-o piesă orchestrală. Deși atunci când văzul e activ, faptul că vezi nu te face să auzi mai bine fiecare instrument în parte, atunci când nu vezi nimic, începi să auzi instrumentele orchestrei mai clar. Te concentrezi, chiar, mai bine pe fiecare instrument în parte.</p> <p>Faza superioară a exercițiului <i>Ascultă tot</i> se aplică în lucrul la o scenă, atunci când te descoperi într-un dialog cu partenerul tău de joc/scenă. A asculta real, acum și aici, partenerul de joc este</p>

	<p>unul dintre dezideratele actoriei. Procesualitatea (D Rotaru, pp. 90-91) tipică actului actoricesc presupune a asculta, a privi, a internaliza, a răspunde.</p> <p>Fructul</p> <p>Tot cu ochii închiși sau legați la ochi cu o bucată de material, fiecare dintre membrii echipei sunt dispuși în cerc, stând pe scaun. Profesorul trece pe la fiecare dintre ei și le oferă să servească un fruct dintr-o fructieră. Fiecare copil alege un fruct (măr, pară, piersică etc) și primește următoarele sarcini:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să miroasă fructul - să pipăie fructul - să cântărească la mână fructul și să aproximeze greutatea lui - să spună ce culoare cred că are fiecare fruct, doar după pipăit sau miros; - să guste fructul; - să vorbească despre textura, soiul, culoarea fructului după ce a fost gusta; - să deschidă ochii (desfacă materialul de la ochi) și să privească fructul din care au mâncat câteva îmbucături. <p>Ce fac eu să facă toți</p> <p>Pe rând, fiecare copil propune o mișcare pe care toți ceilalți copii o preiau cât mai exact și o reproduc/repetă până când mișcarea este înlocuită cu una nouă.</p> <p>Exercițiul se face, în etapa sa superioară, pe muzică, pe diferite ritmuri sau teme muzicale.</p> <p>Este un exercițiu de echipă și el încetează atunci când fiecare membru a propus o mișcare care a fost preluată, mai apoi, de întregul grup.</p> <p>Se va observa că exercițiul <i>Ce fac eu să facă toți</i> produce bucurie participanților. Aceștia se simt bine să preia și să execute imediat și corect mișcările propuse de fiecare membru al grupului, pe rând. Se creează între membrii grupului o comuniune, un spirit de echipă, iar mișcările propuse de un membru al echipei sau de altul vor veni spontan, nu vor fi căutate, ci vor fi experimentate în energia și entuziasmul grupului. Important e ca cel care propune mișcarea să se elibereze de ea, pornind de la un impuls care îi vine pe moment. Asta înseamnă că fiecare copil va genera o mișcare creată de el aici și acum, preluată imediat de tot grupul aici și acum, experimentată și consumată până în maximul ei de expresie.</p>
<p>2.2. Utilizarea mijloacelor de expresie (verbo-vocale și fizice) artistice în crearea rolului</p>	<p>Ha-He-Hi-Ho-Hu-Hă-Hî cu explozie de mișcare și vocală</p> <p>Se pornește de la stând pe cerc. Se pasează prin bătaie din palme spre dreapta sau spre stânga, spunându-se pe fiecare bătaie din palme (pasă) una dintre silabele: ha, he, hi, ho, hu, hă, hî, în această ordine, continuu, până se dă stop joc. Scopul exercițiului este să se păstreze același ritm al mișcării și al vorbirii; pasa trebuie să funcționeze trecând pe la fiecare membru al echipei. Se dezvoltă astfel atenția distributivă și viteza de reacție la diferiți stimuli (auditivi, vizuali, vocali).</p> <p>În etapa superioară același exercițiu se face din mișcare browniană. Atunci când ritmul se pierde sau silabele se rostesc greșit, cel care a provocat întreruperea exercițiului propune o explozie vocală și de mișcare, pe care, mai apoi o preiau în oglindă toți membrii echipei. Aceasta reglează grupul, copiii</p>

	<p>Învată că o echipă câștigă împreună, dar și pierde împreună și că fiecare membru al echipei este foarte important: fiecare contează pentru buna desfășurare a sarcinii de rezolvat.</p> <p>Animalele</p> <p>Etapa 1: Toți copiii se așează pe podea sau pe scaune, dispuși într-un cerc. Profesorul le cere să se privească pe rând și să spună fiecare despre celălalt <i>Ce-ar fi dacă...</i> ar fi un animal.</p> <p>Etapa 2: Fiecare copil spune ce animal ar dori să fie, dacă ar fi să fie un animal/ce animal crede că este, dacă ar fi să fie un animal.</p> <p>Etapa 3: Fiecare copil se informează despre animalul ales (din media sau cărți).</p> <p>Etapa 4: Fiecare copil încearcă să se deplaseze, să privească, să acționeze precum animalul ales pentru studiu.</p> <p>Cea mai frumoasă întâmplare</p> <p>Profesorul cere copiilor să se așeze în cerc pe scaune sau direct pe podea. Apoi le cere ca timp de 2 minute să își amintească și să rememoreze cea mai frumoasă întâmplare din viața lor. După scurgerea celor 2 minute, fiecare copil povestește celorlalți <i>Cea mai frumoasă întâmplare</i>.</p> <p>Prin activarea memoriei afective, copiii parcurg emoții, trăiri afective diverse, se cunosc mai bine și creează punți de comunicare și sudează grupul. De fiecare dată când se trece prin acest exercițiu, acesta va avea alt subiect de fiecare dată și ajută la conștientizarea materialului afectiv al fiecărui copil.</p>
<p>3.1. Înțelegerea coordonatelor teatrale ca punct de pornire în construcția scenică</p>	<p>Improvizație pe o temă dată</p> <p>Profesorul anunță tema pe care se va dezvolta exercițiul de improvizație de grup (de exemplu: Cum s-a inventat cuierul, Pisica cea fricosă, Castelul din vârful muntelui, Misterul din parc etc). Copiii se poziționează pe cerc, așezați pe scaun sau pe podea. Exercițiul pornește de la primul copil din cerc și se încheie când ajunge la ultimul copil de pe cerc. Povestea trebuie să aibă introducere, cuprins și încheiere și să se desfășoare pe parcursul anunțat.</p> <p><i>Pentru a putea fi coerentă povestea, toți participanții trebuie să fie cooperanți. Concesie și cooperare este principiul care trebuie respectat aici. Asta presupune ca fiecare participant să respecte structura povestirii, să nu nege propunerile celui dinainte, să ducă povestea la bun sfârșit. Povestea devine sarcina comună a grupului.</i></p> <p>Prima și ultima replică</p> <p>Copiii se grupează pe perechi, față în față; vor lucra în același timp. Profesorul anunță prima și ultima replică a dialogului pe care urmează să îl dezvolte fiecare pereche. Timpul de lucru este de două minute. În acest răstimp trebuie, ca pornind de la prima replică dată, să dezvolte un dialog coerent, care rezolvă o problemă și să ajungă firesc, justificat la ultima replică dată (de exemplu: prima replică este: „Mi-am pierdut cheile!” și ultima replică este „Nu mi-e foame!”).</p> <p>Dialog pe alfabet</p> <p>Copiii se grupează pe perechi, față în față. Profesorul anunță sarcina: să creeze un dialog, cu obligația ca fiecare să formuleze o propoziție/frază per replică, iar aceasta să</p>

	<p>urmărească literele alfabetului. De exemplu: X: Azi am programare la dentist! Y: Bine că te duci la dentist, în sfârșit! X: Ce vrei să spui? Y: De ce mă mai întrebii? X: Evident, pentru că vreau să aflu un răspuns! ...etc., ... Până se ajunge la litera Z a alfabetului; cu ea se încheie dialogul.</p> <p>Vreau – Nu vreau Copiii se grupează pe perechi. Principiul este următorul: unul dintre copii afirmă și lucrează exercițiul de improvizație lucrând cu: <i>Vreau!</i>, celălalt cu <i>Nu vreau!</i>. Cel care are replica <i>Vreau!</i> are obligația de a rezolva/propune rezolvarea conflictului rămânând pe poziția <i>Vreau</i>. Celălalt partener are aceeași obligația, respectând poziția lui <i>Nu vreau</i>. Dialogul dintre cei doi trebuie să găsească, acum și aici, justificare pentru vreau/nu vreau; același lucru se poate rezolva pe <i>Pot/Nu pot</i>, <i>Pleacă/Nu plec</i> etc. Important este nu să se țipe sau să se transforme exercițiul într-unul muscular, agresiv. Scopul este de a onora aceste poziții de forță și de a găsi rezolvarea (calea de mijloc). Atunci când se rezolvă conflictul – când se găsește calea de mijloc (adică pot să trec la o altă replică – justificat) exercițiul se oprește. Aceasta înseamnă că am gestionat conflictul până la capăt, până la ultimele sale posibilități.</p>
<p>3.2. Participarea la dezvoltarea unor momente scenice (individuale sau de grup) în funcție de opțiunea fiecărui elev</p>	<p>Discurs Se cere elevilor să își aleagă fiecare o temă care îl interesează și pe care să își construiască un discurs, pe care mai apoi să îl susțină public, într-un timp dat; după ce aceștia beneficiază de timp de lucru pentru a dezvolta tema aleasă, fiecare vine în fața grupului și o susține. La finalul susținerii publice (în cadrul atelierului de actorie), primesc feedback de la colegi (învață să ofere și să primească feedback). De asemenea, copiii sunt susținuți în dezvoltarea discursului lor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - la început să îl susțină oral, - apoi să îl dezvolte în scris, - apoi îl învață și îl susțin în fața grupului. <p><i>Structura unui discurs – generalități:</i></p> <p>1. INTRODUCERE:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Salut; b. Prezentare personală; c. Enunțarea temei aduse în discuție; d. Susținerea ideii centrale a discursului/ a argumentelor (pro și contra); e. Definirea/definiția termenilor vehiculați (atunci când e nevoie). <p>2. CUPRINS:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Dezvoltarea ideii centrale; b. Dezvoltarea argumentelor (premisă, raționament, concluzie); c. Exemple care susțin argumentele. <p>3. CONCLUZII:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Reformularea scurtă, eficientă a întregului discurs, într-o frază cheie care susține tema centrală a discursului; b. Reamintirea/accentuarea punctelor forte ale discursului și a mesajului cu care trebuie să rămână publicul.

Monolog

În primă fază, monologurile sunt rezultatul unui exercițiu de improvizație pe o temă dată. Fiecare elev dezvoltă un monolog (la persoana I), pe care îl susține în fața celorlalți și primește feedback de la aceștia. În următoarea fază copiii primesc monologuri scrise pe care le citesc, le învață, apoi vin în fața clasei și îl spun, primind feedback de la colegi.

Profesorul coordonează această activitate, dând indicații fiecărui elev atunci când lucrează un monolog.

Monologul este o adresare la persoana I. Persoana vrea întotdeauna să rezolve o problemă și formulează monologul pentru a duce la îndeplinire sarcina/problema în cauză. La început, monologul poate să fie o improvizație pe o temă dată. În faza a doua, monologul poate să fie scris, apoi citit/spus în fața colegilor. În ultima etapă, monoloagele pot fi înșiruite astfel încât să se creeze un spectacol; se alege costume, decoruri, muzică potrivite.

Scenă în doi

O scenă în doi presupune apropierea de structura unei scene în care actorii dezvoltă un dialog/o comunicare scenică; este o fază de lucru înainte de crearea unui spectacol.

a. Spații

Se dezvoltă exerciții pentru explorarea coordonatelor: Unde?/De unde?, Când?/De când?, Ce? și De ce?.

b. Improvizație cu un obiect

Se propune un spațiu (de exemplu: La cinema sau La dentist sau În mașină sau În teleferic, etc. și se dă tema: Lucrează cu obiectul!). Profesorul cere copiilor să ocupe un loc în spațiu, să aleagă un obiect (un scaun, o carte, un pahar, un măr etc.) și să dezvolte o improvizație cu acesta, dezvoltând o scenă cu partener obiect; în timpul acesta profesorul trece pe la fiecare și dă indicații pe parcurs; exercițiul se finalizează cu refacerea lui în fața celorlalți.

c. Improvizație verbală:

Se improvizează un dialog pe o temă dată - de exemplu: *La dentist* sau *Accidentul* sau *De ziua mamei* sau *Surpriza* etc. și se analizează exercițiul dezvoltat.

d. Blitz sau Încasarea:

Faza 1: Un copil este așezat pe un scaun, ceilalți copiii trec pe rând și propun un gest care să îl modifice pe cel așezat pe scaun; exercițiul se finalizează când toți copiii au trecut pe scaun. Important este ca fiecare să vină și să propună o acțiune care să îl modifice pe celălalt;

Faza 2: Un copil este așezat pe scaun, ceilalți trec pe rând și propun o replică care să îl modifice pe cel așezat pe scaun; la finalul exercițiului, toți copiii trebuie să fi trecut pe scaun.

e. Studiu în doi:

Profesorul selectează o scenă în două personaje din dramaturgie. Se face: lectură la masă (pentru înțelegerea textului și a subtextului - la clasa a IV-a, cu precădere);

Apoi se construiește scena în doi, respectând coordonatele spațiu, timp și aplicând PROCESUALITATEA. La baza procesualității stau două principii (expuse de profesorul și regizorul Ion Cojar):

1. arta actorului este un mecanism logic specific;

BIBLIOGRAFIE

1. Apostol, Radu, *Teatru ca metodă. Teatru educațional*, UNATC Press, București, 2018 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Teatru_ca_metoda_Teatru_educational.pdf
2. Apostol, Radu, *Teatru social. Perspective asupra rolului teatrului în raport cu societatea*, UNATC Press, București, 2018 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Radu_Apostol_Teatru_social.pdf
3. Bețiu, Mihaela, *Elemente de analiză a procesului scenic*, UNATC Press, București, 2018 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Mihaela_Betiu_elemente_de_analiza.pdf
4. Boldășu, Romina, *Despre expresivitate corporală în arta actorului*, UNATC Press, 2019 https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Romina_Boldasu_Despre_expresivitate_corporala_in_arta_actorului.pdf
5. Ciocșirescu, Thomas, *Curs de vorbire pentru actori și formatori*, București, UNATC Press, 2017 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Thomas_Ciocsirescu_Curs_de_vorbire.pdf
6. Ciocșirescu, Thomas, *Cuvântul în arta teatrului*, UNATC Press, București, 2018 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Thomas_Ciocsirescu_Cuvantul_in_arta_teatrului.pdf
7. Darie, Bogdana (coord.), *Basme și povești românești. Dramatizări pentru copii și adolescenți*, UNATC Press, București, 2019 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/bogdana_darie.pdf
8. Darie, Bogdana, *Curs de arta actorului*, UNATC Press, București, 2015 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Curs_de_arta_actorului.pdf
9. Gîlea, Marius, *Despre improvizație*, UNATC Press, 2018 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/MariusGilea_despre_improviatie.pdf
10. Gîlea, Marius, *Primii pași în arta actorului: curs practic*, București, UNATC Press, 2017 https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/curs_Marius_Gilea-Primii_pasi_in_arta_actorului.pdf
11. Jianu, Magda; Jicman, Andreea; Sehlanec, Romina; Trifan, Bianca; Bădoi, Victor, *Gramatica prin jocuri teatrale*, UNATC Press, București, 2018 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Gramatica_prin_jocuri_teatrale_ebook.pdf
12. Muscalu, Dragoș, *Improv. Noțiuni de bază și exerciții*, UNATC Press, 2019 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Dragos_Muscalu_Improv.pdf
13. Muscalu, Dragoș, *Incursiune în teatrul de improvizație*, UNATC Press, 2019 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Dragos_Muscalu_Incursiune_in_teatrul_de_improviatie.pdf
14. Popa, Camelia (coord.), *Managementul grupului în pedagogia teatrală și cinematografică*, UNATC Press, 2019 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/camelia_popa.pdf
15. Popa, Camelia, *Noțiuni de psihologia educației și managementul clasei de elevi*, UNATC Press, București, 2017 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/CameliaPopa-Notiuni_de_Psihologia_Educatiei.pdf
16. Rotaru, Dana, *Jocuri teatrale. Manual pentru clasele 0-IV*, UNATC Press, București, 2016 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Jocuri_Teatrale_clasele_0-IV.pdf
17. Spolin, Viola, *Improvizație pentru teatru*, ediția 1999, UNATC Press, București, 2008 - <https://cuvintepresate.files.wordpress.com/2012/11/improvisation-for-the-theatre-viola-spolin.pdf>
18. xxx *UNATC Journal of Drama Teaching*, UNATC Press, revistă de pedagogie teatrală, <https://unatcjournalofdramateaching.wordpress.com/>

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Prof. univ.dr. habil. Bogdana DARIE CREȚU – coordonator	UNATC „I.L.Caragiale” București
Conf.univ.dr. habil. Camelia POPA	UNATC „I.L.Caragiale” București
Lector univ.dr. Dana ROTARU SUCIU	UNATC „I.L.Caragiale” București
Dr. Romina BOLDAȘU	UNATC „I.L.Caragiale” București
Drd. Andreea JICMAN	UNATC „I.L.Caragiale” București
Drd. Victor BĂDOI	UNATC „I.L.Caragiale” București
Prof. Floarea BRÂNZARU – consultant	Școala Gimnazială nr.197 București